

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

İKİ AYDA BİR ÇIKAR

İÇİNDEKİLER:

Toprak Tüzüğü Kutlu olsun	Mazhar Âren
Trabzon Limanının yapılması dolanısıyla	A. Günel
Verem	Doktor Turgut Targay
Kızlarımızın Terbiyesi	Nesib Yağmurdereli
Günahım (şîir)	Münir Melâl
Kızılay çalışmaları hakkında not	Dr. İbrahim Okman
Trabzonun İktisadî Karakteri	Sait Bilâl Çakıroğlu
Sevgiliyi Tavaf (şîir)	Temel Şükrü Doğru
Sun'î Gübre	Sırrı Tarancı
Saat Durunca (hikâye)	İbrahim Örs
Halkevimize ait iki aylık olaylar	

Yeni seri
Sayı : 19

Değeri
25

Temmuz
1945

Yıl : 3

İNAN

Yeni seri

Sayı : 19

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Temmuz 1945

İki Ayda bir çıkar

Toprak Tüzüğü Kutlu Olsun!

Yazan : MAYHAR ÂREN

Türkcü ve terbiyeci İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun âşık olduğu ve ulusal terakkimizin temeli gibi dayandığı unsurların kökünü köylüler teşkil eder.

Atatürk'ümüzün (Efendimiz...) tanıdığı köylüdür ki Türk varlığını, alınının teriyle ve asil kaniyle bu güne kadar devam ettirmiş olduğu derecede bundan sonra da devam ettirmek ümidi kendisine bağlanmıştır.

Bu vatanda, onun temiz yüreğinde, varlık arzusuna dayanan hislerden ve amaçların en üstünde tek birşey varsa O da yuvasını müdafaa ve benliğini muhafaza için sırasında kan vergisini ödemek borcu ile bir lokma ekmek ve bir arşın bez bulmaktır... Zorludur...

Yeri gelince kan vergisini vermekte hiç güçlük görmeyen ve göstermeyen o, ekmek ve bez bulmakta sıkıntılar çekirdi..

(İnönü) onun tufeyli gibi yaşadığı vatan üzerinde efendiliğini ve sahipliğini sağladı ve milyonlarcasını toprak sahibi etti.

Her bünyenin yapılan cerrahi bir ameliyeden çekeceği ıstırap gibi, toprak kanunu da vereceği şifadan önce — yurttaşlardan bazıları — sancılandırırsa bile hasıl edeceği salâhın ve saadetin büyüklüğünü düşünerek, bundan müteessir olacak olan o azlığın da memnunluk ve bahtiyarlık hissedecek kadar vatanseverliğine imanımız vardır.

Çünkü bu millette, istikbalimizin emniyetini ve tealimizi istemeyen ve bu uğurda canını bile vermekten çekinen bir ferdin bulunacağına ihtimal yoktur...

Mazimizden aldığımız dersler hepimize bu ödevin kutsallığını öğretmiş ve kabul ettirmiştir. Bu ruhla olmamak için Türk olmamak gerekir, Rumelindeki çiftlik sahipleri, anavatanda bugün mes'uttur. Anavatan yaşasın...

*
**

Kanunun Büyük Millet Meclisinde müzakerelerindeki tartışmaları takip edenler görmüşlerdir ki buna kimse muhalefet etmemiştir. Hep o tartışmalar; kanunun daha mükemmel olmasını, daha sarsıntısız bir yürürlüğe girmesini, amacın daha acısız elde edilmesini temin emaksadından ibarettir ki... bu maksat hasıl olmuş ve kanunun pek mükemmel olması temin edilmiştir.

Şimdi ameliyenin şifalı acıları başlayacak bir devre giriyoruz... Bunların birincisi ve en şiddetlisi (kredi deflasyonu) dur.

Bu acılar mukavemet edilmez bir şey olmadığı gibi tahfif edilmez bir şey de değildir. Ve nihayet tahfif edilmemiş olsa bile öldürücü değildir...

Lâkin zayıflatıcıdır. Ve uzun sürecek bir nekahata sebep olabilir. Biz, ziraat sahasında olduğu kadar ekonomik meselelerde de derin bilgilerine inandığımız Tarım Bakanının irşada, rehberliğine muhtaç olmadığımızı, teslim etmekle beraber bu husustaki kanaatlerimizi — empirik olmaksızın yani pratikten hasıl olmuş — bilgilerle ifade ederiz.

Köylüyü yalnız toprak sahibi etmek birşey ifade etmez.

Bugün topraksız olan köylülerimizden bir kısmının niçin topraksız kalmış olduğunu ve bir işletme sermayesi bulmak için toprağın sahibi iken kiracısı yahut işleyicisi olmağa neden dolayı katlandığını gözönüne getirmelidir...

Gerçi — devlet toprak sahibi edeceği köylüye — işletme sermayesi de temin etmeyi üstüne almakla bu noktayı gözden kaçırmış değildir. Lâkin bu hususta ittihaz kılınacak resmî ve muayyen ölçülerin köylülerin hususî durumlarını aştığı yuhut ihtiyaçlarına uymadığı ahval olabilir.

Binaenaleyh — Devlet yardımının zaviyesine girmediklerini farket-

mek mümkün olamayacak şevlerde — köylünün kendi inisiyativile hareket ederek muhtaç bulunduğu krediyi tedarik etmesini mümkün kılacak tedbirler de alınmalıdır.

Biz, bu tedbirlerin arasında — tarım kredi kooperatifi denilen kor-kunç ve muzir bir şekle yer verilmiyeceğine inanmak istiyoruz.

*
**

— Devlet faaliyeti haricinde — kanunun kültürel ve ekonomik etkilerini gütmek ve yürütmekte Halkevlerinin bir ödevi yok mudur?

Köycülük komitelerinin bu meseleyi inceliyerek kendilerine düşen bir ödev görürlerse canla başla bunu ödeyecekleri şüphesizdir...

Hepimizin gözleri vatanımızın içinde açılan bu yeni ufuktan çıkacak hayır ve feyiz güneşini görmek için dört açılmıştır...

Bu yeni durumun nurlarıyla aydınlanan yolda istikbale emniyetle giden Türk ulusuna ve bu ulusun köylüsüne bu uğurlu kanun kutlu olsun...

Yusuf Mazhar Âren

Trabzon

Limanının

Yapılması Dolayısıyla Düşünceler...

Yazan : A. GÜNEL

Coğrafyanın verdiği imtiyaz büyük bir şeydir. Bu; şehirlerin kurulmasında başlıca âmillerden biridir. Bir merkeze; iktisadî ve siyâsî sebepler gerçi büyük parlaklık ve hareket temin ederse de bu, her zaman değişebilir olduğu için, coğrafî icaplar kadar devamlı bir mahiyet arz edemez.

Trabzon, coğrafyaca aşırı bir önemi haiz olduğu için, eskiden beri Karadenizin en işlek bir limanı olmakta devam etmiş; (ancak ârizî sebeplerle faaliyetinde eksilme ve durgunluk görülmüş, fakat büsbütün sönmek ve mahvolmak derecesine düşmemiştir. Demiryolların, modern tesisatı haiz limanların yapılmaya başlandığı yüz, yüz elli yıl içinde, Trabzonun bundan mahrum kalması dolayısıyla, faaliyetinin civar limanlar tarafından çekildiği ve söner gibi olduğu görülmüştür; yoksa, tabiatın bahşettiği üstünlük aslâ değişmemiştir. Denebilir ki Trabzonu faal bir liman olmaktan alıkoyan, ârizî ve sun'î sebeplerdir. Eğer Trabzon coğrafyanın verdiği rakipsiz üstünlüğüne modern tesisleri de katacak olursa, Karadenizin en parlak ve mes'ut bir limanı olmakta bir an bile gecikmeyecektir.

Anadolumuz iç Asyayı batıya doğru en çok devam ettiren bir yarımadadır. Fazla olarak kesif Asyanın, Karadeniz ve Akdeniz gibi en önemli ve en işlek iki iç denizle, en çok temasa geldiği bir yerdir. Denebilir ki, yol bakımından Avrupa ile Asyanın birbirine karıştığı, içiçe girdiği yer, ancak Anadolu'dur.

Bu durum icabı da Trabzon ve İskenderun, arka karaların denize açılan en tabii kapılarıdır.

Trabzonun başlıca derdi iç kara yoludur. Sahil ile iç arasında uza-yıp ve hiçbir yerde yüksekliğinden kaybetmeyen dağlar, sayılı ve belirlirli yerlerden ve 2000 metreden aşağı olmayan geçitlerden aşılabilen tam bir dağ divarıdır. Sahilden hemen yükselmeye başlayan bu yığınların içeriye daldıkça yüksekliği artar ve 66 kilometre içerde Zigana geçidinde 2030 metreyi bulur. Oradan iç Anadolu yaylalarına doğru yine bir takım sıra dağlar aşıldıktan sonra ve ortalama 1500 metreden aşağı inmeyen bir vola bağlıdır. Bu yolun iki mühim eşiği senenin üç kış ayında karla kapanır işlemez. Ancak büyük emekler sarfı ile ulaştırmaya açık tutulabilirse de

çok masraflıdır. Bu durum karşısında buralardan demiryolu geçirmeye gelince bu da astarı yüzünden bahalı bir şeydir. Böyle bir yolun sağlayacağı randıman da o kadar tatmin edici olamaz. Zira yapılacak rampalar ve dolaştırmalar bu arızalarda uzun trenlerin aşmasına müsait olamaz. Bunun için her şeyden önce önemi haiz olan ve Trabzonun başlı başına kalkınmasına âmil olan, limanın yapılmasıdır. İç ve demiryollarına ulaştırma meselesi sonra gelir. Şimdilik transit yolunun düzgün ve işler tutulması yeter.

Bir de sahil yolunu yapmak gelir : Bu yol, Samsuna kadar uzatılırsa, Trabzon daha kolaylıkla demiryoluna ulaştırılmış olacağı gibi vapurun Samsunla Trabzon arasında da bir çok iskelelere uğrayıp zaman kaybetmesine ve bu yüzden fuzulî masraflara katlanılmasına

mecbur kalınmaz. O zaman İstanbul'dan kalkan vapurun Zonguldak, Sinop, Samsuna uğrayarak Trabzona gelmesi kadar tabii ve faydalı bir şey olamaz. Bu bölgeye has olan endüstrinin kurulması, doğunun ve uzun sahil kısmının en geniş ölçüde antreposu ve büyük ticaret limanı olması, hatta milletler arası ticarete lâyık olduğu önemli mevki kazanması, Trabzon limanının özlenen, tahayyül edilen şekilde yapılmasına bağlıdır. Asırların ihmal ve zorluklarını Cumhuriyet rejiminin kudret ve azmi elbette yenecek, Türkiyemiz en önemli, en parlak ve en mes'ut bir bayındırlık eserine daha Trabzon limanı ile kavuşmuş olacaktır.

A. Günel

Verem ve bu hastalığın Trabzon bölgesindeki durumu hakkında genel düşünceler

Doktor TURGUT TARGAY
(Trabzon Verem Mücadele Dispanseri
Baştabibi)

Trabzon Halkevinin verem hastalığının ilimizdeki durumu hakkında bizden yazı isteyen adı geçen kurul başkanlığına; bize bu yolda düşüncelerimizi sıralamak fırsatını verdiğinden bilhassa teşekkür ederiz.

Veremin Trabzon ve çevresindeki durumu; bundan birkaç yıl önceki hale göre mücadele cihetinden ne kadar ümit verici ise bu mücadelenin önümüze yığdığı, biriktirdiği ve günden güne çoğalan ve remli hastalara ait fişlerin kabarık vekûnu; gelecek için bugünkü verem mücadele şartlarının — yalnız hükümet kadrosu ile değil, fakat meselenin ruhuna çok uygun olan fert ve kitlenin hükümet mücadele sistemine ayak vıdurması suretile— genişletilerek birbirini tamamlayan sürekli hamleler yapmanın elzem ve çok zarurî olduğunu göstermektedir.

Veremin gelişme durumu; dünya tıp edebiyatını adım adım takip etmekte bulunan bir insan sıfatı ile diğer memleketlerdeki verem mü-

cadelesi ile memleketimizin verem durumu ve buna karşı açılmış bulunan savaşı gözönüne getirirsek birini ekleyen verem mücadelesi kuvvetlerinin arzettiği düzgün ahenk ve azımkâr yürüyüşün o memleketlerde doğurduğu muvafakiyet; ruhumuzda çalışma hızını kamçı ediyor ve bu sistem verem savaşının yurdumuzda dahi hızlandırılması için esasen birçok şeylerin bizde de yeter derecede olduğuna kanaat getiriyor ve işte bu sebeptendir ki ödev ve sorunun omuzlarımızı kondurduğu ağırlığın altından daha dinç ve daha enerjik çıkabileceğimize inanıyoruz.

Verem; yarının çözmek zorunda olduğu çok önemli sosyal konu demektir.

Bu itibarla verem fert ve topluluğun karşılıklı genel sağlık durumlarının mihek taşıdır. Sürekli ilgi ve bu ilginin samimiyet derecesi noktasından da ferdin topluluk muvacehesindeki hakikî durumunu belirtecek en açık ve doğru noktalardan bir tanesi de verem konusudur.

dur. Bunun içindir ki : Topluluğun ferdin sağlığına olan samimî ve mutlak sürekli olması gereken alâkası ; netice itibariyle bizatihi o topluluğun sağlık mefhumunun devam ve bekasının temini demektir.

Çok zarurî olan bu geniş görüş zaviyeden mutalâa edersek veremin bizden isteyip beklediğini ancak yapmağa muvaffak olabiliriz.

Yurdumuzun ikinci dünya savaşına girmemiş bulunmasına rağmen veremin son senelerde dolayısıyla bölgemizde çoğalmış bulunması fert ve topluluk içinde verem hastalığına karşı beslenen yanlış telâkkilerin hüküm sürmesi, sağlık karnelerinin olan yerlerde dahi beklenen ve umulan tesir ve faydayı sağlamaktan çok uzak olması, hükümetin aldığı ve veremin yayılmasına engel olacak koruyucu tedbirlerle karşı cemiyet hayatının gösterdiği lâkaydi veya gevşek alâka, hayat telâkkisinin lükse doğru lüzumundan fazla kayması sebebinden mahdud bir topluluğun refahına mukabil ferdi kucaklayan geniş bir kitlenin hayat şartlarının uygunsuz seyir etmesi, batı ilerlemiş memleketlerde tıp fakülteleri ile tıp doktorlarının dünya savaşı önünde aldıkları ilmi ve fennî beslenme ve geçinme esas ve formüllerinden yurdumuzun veter ve pratik sahada istifade edememiş bulunması yüzünden bugün verem bizde dahi artmıştır.

İlim ve fen; zorluğu yenen kuvvet demektir. Ve sağlık bahsinde bu kuvvetin mağlup olmasına imkân yoktur. Nasıl ki sağlık mefhumunu ayakta tutmak, yaşatmak ve yürütmek için dahi bütçe mülâhazası bahis mevzuu olamaz. Çünkü

insan organizmasını teşkil eden kemik et ve sinir; fizyolojik, sağlık sahada birbirini tamamladıkça muvazenesini bozmayan bir ülkü güneşi aydınlığı içinde bulunan bir dünya irade ve enerjisine hudut olamaz. Verem yaptığı tahribat ile bizim yürüttüğümüz bu mutalâayı haklı gösterecek derecede bu laşıcı ve bulaşıcı olduğu kadar da vakit vakit sıçrayışlar gösteren, bazan sıtmayı taklid, bazan da grip hastalığı çerçevesine sığan ve hatta zaturree ve rumatizmayı hatırlatan yakın işaretlerle kendisini arka plâna attırmağa muvaffak olan sinsi ve sağa sola dal budak salan bir hastalıktır.

Verem çok eski bir hastalıktır. Bulaşıcıdır. Bu hastalığı bulaştıran bizzat verem mikrobudur. Bir çok bulaşıcı hastalıklar ve bu meyanda veba, kolera gibi bulaşıcı hastalıklar eskiden insanlar arasında çok geniş tahribat yaptığı halde bugün bu hastalıklar ve buna benzeyen bulaşıcı hastalıklar bugün salgın yapma kudretini kaybetmişlerdir. Bu; doktorluğun bu hastalıklara karşı almağa muvaffak olduğu korunma ve tedavi çarelerinin kat'i ve sürekli almasıdır.

Verem hastalığı ise öyle değildir. Bugün hemen her memlekette vereme karşı korunma, sakınma ve iyi etme savaşı vardır diyebiliriz,

Frengi, alkol, malarya, keyif veren beyaz zehirlerin insanlar arasında yaptığı tahribatın yanısında sinsi yürüyen sosyal bir facia daha vardır ki bunu da verem yapmak tadır.

Verem Afrikanın medenî insan yüzü görmemiş kabilelerin oturduk-

ları bazı mahdut bölgeleri istisna edersek bu hastalık dünyanın her tarafına yayılmış bulunmaktadır.

Verem; kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı ve ihtiyar farklarına bakmaz.

Verem; tutunabilecek her vücutta gelişen her yaşın hastalığıdır.

Veremin birinci dünya harbi yüzünden doğan beslenme, yaşama şartlarının uygunsuzluğu karşısında oynadığı rolü gösteren bazı rakamlar verirse yerinde olur :

Verem; Fransada birinci dünya savaşından önce onbinde hesabile (23) idi. 1922 de Macaristanda on binde (30,9) idi. Halbeki Almanya da verem 1924 de on binde (12) idi. İngilterede 1914-1921 de on binde (11), 1922 de Finlandiyada verem onbinde (24) idi. Avusturya da (22,8) , idi. Norveçte (20,4) idi. İsviçrede (15,7) ; Danimarkada (11,6) idi. Rusyada verem; 1911 de

(26) ; 1917 de (33) ; 1919 da onbin de (48) olup 1920 de (50) yi bulan bu nisbet 1924 de (24) de inmiştir.

Verem Asya kıtasında ve bu meyanda Çin ülkesinde şiddetle hüküm sürmektedir. Yalnız Şanghayda nisbet on binde (27) dir.

Afrikada kuzey ve güney olmak üzere her tarafında verem hastalığı rol oynamaktadır. Amerikada kuzey ve güneyde verem hastalığı vardır.

Bu satırlardan çıkan netice şudur :

Verem; gıdasızlık, gayri muntazam hayat, vücudun kaldıramadığı sürekli çalışmanın doğurduğu yorgunlukla zayıflayan vücut müdafaında daha kolay, daha çabuk tutunabilen bularıcı bir hastalıktır.

İkinci yazımızda veremin bu günkü çoğalma ve eğişmesinde biz zat hastalığın rol oynayan hususi yetlerini izah edeceğiz.

Doktor Purgut Targay

Kızılay çalışmaları hakkında not

Dr. İbrahim Okman

Memleketimizde iyilik kurumları arasında başlı başına bir sosyal yardım ve sevgi ocağı olan kızılai derneğı, yurttaşlarımızın başlarına gelen felâket karşısında yardım elini uzatan Türk faziletinin örneğidir.

Nerede bir yangın, bir yer sarıntısı, bir su baskması, bir dağ yürümesi olşa oraya koşup barındıran, yediren, giydiren, gönülleri sevindiren, kızılai kurumudur.

Kuraklık, açlık felâketlerine, kızılai açları doyurmak, yoksulları korumak için elinden geleni yapar.

Savaş zamanında düşman eline düşecek esirlere mektup ve paket göndermek suretile yardım elini uzatan, felâket sıralarında yaralı mızı saran, hastaneler açan kızılaiydır.

Kızılay derneğı Cümhuriyetimizin kurulduğu 29 Ekim 1923 yılından bugüne kadar yukardaki işler için yirmi altı buçuk milyon lira yardım yapmıştır.

Bütün bu yardımlar, Cümhuriyet İdaresinin kızılaiya vermiş olduğu gelir kaynaklarıyla ve sayın halkımızın bu kuruma üye olarak elinden gelen yardımda, bağışta bulunmaları sayesinde yapılmıştır.

Kızılayın 22 yıl içinde yaptığı temel işlerden birkaçını burada sa-

yalım :

1 — İstanbulda yurdun barışta ve savaşta çok muhtaç olduğu, modern bir Hasta Bakıcı okulunu kurmak.

2 — Ankarada Etimesğutta inşa ettirdiğı kızılai anbarlarını ve yurdun önceli şehirlerinde açtığı tali anbarları, büyük felâket ve âfet anlarında savaşta aranacak yararlı şeylerle doldurmak ve hazır bulundurmak.

3 — Birçok hastalıklara şifa olan Afyonkarahisar maden suyunu temiz tesisatla hazırlayıp yurdun her tarafına göndermek.

4 — İstanbuldaki kızılai kadın iş evini yurdumuzun ince bir iş evi haline koymak, burada yoksul kadınları güzel iş ustası yaparak kendi ellerinin emeğıle geçinmelerine yol açmak ve milli el işleri ve motiflerimizi yaşatmak.

5 — Okullarımızda gençlik kızılaiy kurmak, yurdun gelecek neslini sağlam yapmak için kamplar açmak, sosyal yardım işlerine küçükten alıştırarak.

6 — Ankarada kızılai derneğimizin şerefile mutenasip genel merkez binasını yaparak çevresinde vücuda getirdiğı geniş, güzel parkı büyük, küçük herkesin faydalanmasına bırakmak.

7 — İkinci dünya harbi içeri-
sinde, birbirine düşman devletlere
ait esirlerin limanlarımızda müba-
delesini işile — Derneğimizin göster-
diği alâka, şefkat ve vazifesini ifa-
daki ciddiyetle her iki taraf devlet
mümessillerinin ve halkının hürmet
ve takdirini kazanacak surette ta-
vassutta bulunmak.

8 — Bugünkü olağanüstü duru-
mun doğurduğu yaşama zorluğu
karşısında fakir halkın iâşesi için
yurdun muhtelif yerlerinde aşevleri
açmak.

9 — Gıdasız mektep çocukları-
na ve geçim darlığı çekenlere yiye-
cek ve giyecek maddeleri vermek
suretile yardım yapmak.

10 — Yabancı memleketlerden
yurdumuza gelmekte olan göçmen-
ler için aşevleri ve muvakkat has-
taneler açmak.

11 — Salgın hastalıklarla mü-
cadelede, devlet teşkilâtıyla işbirli-
ği yapmak.

12 — Sıtma ve Tekel ilâçlarıyla
memlekete ait ilâçları ve

Avrupadan ve Amerikadan ilâç
getirmek.

Bir taraftan ulusal ödevini ya-
parken diğer taraftan da harp ne-
ticesi komşu Yunanistanda iâşe
zorluğuna uğramış olanlara yiye-
cek maddeleri sevk etmek, harp
esirlerine mensup oldukları elçilik-
ler tarafından gönderilen kolileri
sevk etmek. bunların haberleşmele-
rini temin etmek, gibi yurt dışı
yardımlarda da bulunmuştur.

Çok büyük iyiliklerinden bir
kısmını ifade etmekle, yurdumu-
zun şefkat ve insanlık duygularını
dan doğarak bundan 68 yıl önce
kurulmuş olan kızılâyın ne yapmak
ta olduğunu yurttaşlara hatırlatmış
oluyoruz.

Bu ülkü ile çalışan, barışta ve
savaşta üzerine aldığı büyük işleri
başarmaya uğranan kızılây sevgili
yurttaşlarımızın üye olmaları şeref-
li bir yurt borcudur.

Vecizeler

Yoksullara, felâkete uğrayanlara
yardıma koşan Kızılây aza olunuz.

Sevinçli, acıklı günlerde Kızılâyı
hatırla.

Kızılây aza olmak insanlık bor-
cudur.

Kızılâyın nurlu ışığı daima ağılayan-
ları arar.

Kızılâyı unutma. Acıklı günlerinde
sana yardımcı olur.

Yurdun her yerindeki âfete Kızılây
yetişir.

Kızılây herkesin dert ortağıdır.

Trabzonun

İktisadî

Karakteri

Yazan : Sait Bilâl Çakıroğlu

Karadenizin doğu ucunda kısa
mesafelerle birbirine omuz vere-
rek sanki saf nizamını almış sıra-
siyle dör vilâyet görüyoruz : Ordu,
Giresun, Trabzon ve Rize.

Bu dört vilâyetin ağabiyisi Trab-
zondur. Bu ağabiylik yalnız yaşlı-
lıktan ibaret değildir. Aynı zaman-
da, nüfus, tarih, kültür ve ekono-
mi bakımından da Trabzonun le-
hinde tecelli etmektedir. Tabii gü-
zellikleri üzerinde bir seçme yap-
mak fikrinde değiliz. Esasen her
birinin ayrı ayrı hususiyetler içinde
mütalâaa edilebilen güzel tarafları
yine her birini birbirine yaklaştıran
ekonomi bünyeleri mevcuttur.

Aziz Türkiyemizin kesif nüfus
hareket bölgesinin mihrakını teşkil
eden bu doğu Karadeniz vilâyetleri
milli mahsullerimizin başında bulu-
nan fındığın tek istihsal mıntakası-
dır. Hatta Rize vilâyetini bu vilâ-
yetler manzumesinden hariç tutmak
da, bir dereceye kadar mümkündür.

İşte biz bu yazımızda dört vilâ-
yetten Trabzonun iktisadî karakteri-
ni kalın hatlarıyla çizmek isti-
yoruz.

Transit Vaziyeti

Trabzon yakın zamana kadar
şark vilâyetlerimizde İran Transiti-
nin başlı başına bir ticaret iskelesi
idi. Geçen Umumi Harpten sonra
İran Transitinin mühim bir kısmı
yolunu değiştirdi. Bu transit eşyası
daha uzun mesafeler takip etmekle
beraber vasıta bolluğu, yolun de-
vamlı olarak açık bulundurulması
ve nakliye ücretinin ucuzluğu gibi
hususiyetler yüzünden Trabzonu
unuttu. Ve bu suretle doğunun ki-
lidi paslanmağa başladı. Trabzon,
transit eşyasının imtiyazından baş-
ka Erzurum demiryolunun işletme-
ye açılması ile de geniş hinterlan-
dından mahrum kalarak ticaret
uğrağı olmaktan çıkmış ve iktisadî
bünyesi sarsılmıştır.

Milli sanayimizin kuruluşunda
ki prensip mülâhazaları içinde mü-
talâa edilmesi de mümkün görül-
mediği için iktisadî karakterinde
görülen çöküntüye bu bakımdan da
bir çare bulunamamış ve bu gün
diğer şehirlerimize nazaran, çok
eski bir maziye sahip olmasına rağ-
men hemen hemen ticarî faaliyeti

durmuş gibidir. Ve sırf istihsal unsurları bulunan fındık, tütün, sade yağ, fasulye ve balıkyağı maddelerinin ticaretine münhasır olarak hızını kaybetmiş bir hareket çemberi içinde yuvarlanıp gitmektedir.

Trabzonun bu ticarî inhitat devri artık bitmek üzeredir. Bundan sonra Trabzon şehri, doğu Karadenizde geniş ticarî hareketlerin bir toplanma merkezi olacaktır. Zira develerin teşkil ettiği kervanlarla bağlı bulunduğundan dolayı kaybetmiş olduğu hinterlandına, yakında medeniyet müjdecisi olan demiryolunun ilk düdük sesiyle kavuşmuş olacaktır. Trabzonu Erzuruma bağlayacak olan şimendiferimizin inşası artık bir zaman meselesidir. Cumhuriyet hükûmetinin teknik mütehasısları tarafından istikşafı yapılan bu yolun inşasına içinde bulunduğumuz bu ikinci dünya harbi biter bitmez başlanacaktır.

Liman Vaziyeti

Haziran, temmuz ve ağustos aylarından başka limanı olmayan Karadenizde, Trabzona iki senede mükemmel, modern büyük bir liman kurulmuş olacaktır. Trabzon için demiryolu kadar hayati ehemmiyetteki inşası tekarrur etmiş olan bu muazzam limanın ilk on milyonluk kısmına bu sene içinde başlanacaktır.

Demiryolu ve liman doğu vilâyetlerini tekrar Trabzona bağlayacak ve bilhassa İran transitinin bu şehir üzerinden kayan çizgisini yeniden çizmek suretiyle Trabzonu, tarihte sahip olduğu eski şöhretli mevkiine ve belki bu mevkiiden daha yükseklerle çıkaracaktır.

Vilâyetin Ticarî Bünyesi

A) Fındık :

Milli mahsullerimizin en mühimlerinden biri bulunan fındık Trabzonun ticarî karakterinin bariz bir hususieetini teşkil etmektedir. Üç yüz bin dekar genişliğindeki arazi parçasına yayılmış bulunan fındık bahçelerinden, vasatı olarak, onbeş milyon kilo mahsul alınmakta ise de bu mikdar her sene değişmektedir. Çünkü umumiyetle istihsalın bol olduğu seneyi takip eden kampanyada rekolte oldukça düşüktür. İklim şartları, kuraklık ve devşirme usullerinde yapılan hatalarla sair çeşitli baz ziraî sebeplerin bunda âmil olduğu sanılmaktadır.

Trabzon ticaretinin siklet merkezi fındık mahsulünün omuzlarına binmiş olduğu için mühim bir müstahsil kitlenin yiyecek ve giyeceği fındıktan ibarettir denilebilir. Halbuki birçok ahvalde fındık bu fakir köylünün maişetini bile temine kâfi gelecek bir kudretten dahi mahrum bulunmaktadır. Ve bazı seneler tatmin edici bir piyasa bulamayan müstahsiller satışların zorluğu fiyatların yükselmesine intizar ve haklı endişelerle üzücü, sıkıcı ve korku verici sebepler yüzünden bu millî servetin kaynağını zaman zaman kurutmak mevkiinde kalmışlardır.

Ticarî vasfı itibariyle dünyada rakipsiz bir şöhrete malik bulunan bu talihsiz millî mahsulün, vefakâr köylüsünü teşkilâtlandırıp himaye tedbirleri içine almak ve her sene kararsızlık içinde beklediği istikba-

Kızlarımızın Terbiyesi

Yazan : Nesib Yağmurdereli

“ ANNE KALBI TABİATIN ŞAHESERİDİR... ”

Yarının ideal anneleri olacak kızlarımızın terbiyeleri, üzerinde ısrarla durulacak meselelerden biridir.

Bizde kadınlık, bütün hak ve hürriyetlerine ancak cumhuriyetin ilânından sonra kavuşabilmiştir. Bundan evvelki devir Türk kadını için tamamıyla karanlıktır.

Asırlar boyunca çarşafın ve peçenin karanlıklarına sarılarak, kafes arkasında kalan Türk kadını, en tabii haklarından mahrum bir «kanayaklı» dan başka birşey değildi; fakat bütün tazyiklere rağmen yine o faziletlerin en büyüğü ile daima mücehhez kalmış, millî haysiyet ve karakterinden en küçük birşey kaybetmemiştir.

Adı bellisiz savaş cephelerinde eriyen bir nesil onun eseridir, millî kahramanların annesi odur. Tarihimiz bilvasıta veya bilâvasıta onun eserleriyle doludur. Siperlere kadar omuzunda mermi taşıyan, hasta çocuğunun üzerindeki yorganı, ıslanmasın diye cephe sandıklarına saran ve ekseriya, bütün ömrü boyunca kocasının veya kardeşinin hasretiyle için için yanan

yalnız Türk kadınıdır. O, fedakâr bir yurtsever olduğu kadar, evine bağlı iyi huylu bir ev kadınıdır ve şefkatli bir annedir de...

Bu günün genç kızı, şüphesiz ki, annesinin bütün faziletlerine tevârüs etmiştir. Annesi gibi mücadele hayatı geçirmemiş, bütün haklarına sahip olarak doğmuştur.

Yarının anneleri olan kızlarımızı yetiştirirken, herşeyden evvel onlara (AİLE) nin bir kadın için en büyük bir ahlâki gaye olduğunu telkin etmek lâzımdır.

Münevver kızlarımızın iş hayatına atılmaları onlara bu hakiki gayelerini hiç bir zaman unutturmamalıdır; çünkü münevver bir anne, ciddi ve sadık bir ev kadını bizim idealimizdir.

Kızlarımızın terbiyesinden aile ve mektep mes'uldür. Onları bu günün sokak terbiyesinden ve salon kadını dediğimiz dejenere tipin kötü tesirinden koruyacak yegâne kuvvet bu iki müessesedir. Sinemaların kötü filmleri yeni yetişen nesil için bir tehliktir. Korkunç bir sefahat hayatının bütün iğrençliklerini, macera arayan düşkün

kadınları, içkiyi, dansı ve kumarı parlak dekorlar içerisinde canlandıran filmler bir genç kızın haleti ruhuyesi üzerinde hiç de arzu edilecek tesirler husule getirmez.

Kızlarımızı bu çeşit filimlerden ve bu hayatı yaşama arzu ve zihni yetinden ısrarla uzaklaştırmak lâzımdır.

Bu günkü ailenin çocukları üzerinde, eski mânada, tesiri kalma-
raştır; bu günün ailesi çocukları üzerindeki otoritesini yarıdan fazla kaybetmiştir. Bu suretle ailenin terbiyedeki rolü pek ehemmiyetsiz bir hale gelmiştir. Anne veya baba, bilerek veya bilmiyerek çocu-
ğuna fena örnekler vermekte ve işin acı tarafı bunda bir mahzur da görmemektedir.

Çocuk, kötü filmleri, kumarı, rakıyı ve fena sözleri çoğu defa anne ve babasının yardımıyla görmüş ve öğrenmiştir.

Kızlarımıza hakiki ve milli terbiyeyi verecek yegâne müessese olarak mektepler kalıyor. İlmî kudreti yerinde, sağlam bir karaktere sahip öğretmenlerin kız talebe üzerindeki tesir ve telkinleri büyüktür.

Şimdi memleketin her tarafında yer yer açılan Kız Enstitüleri ve bunların bir kadına lâzım olan herşeyi öğreten programları kızlarımız için hayati büyük ehemmiyeti haizdir. Yarının annelerini yetiştiren bu müesseselerin daha çoğalması ve kızlarımızın temiz bir ruh ve aile ahlâkı içerisinde yetiştirilme-
leri en büyük temennimizdir.

Nesib Yağmurdereli

GÜNAHIMI!

Ey benim Allahım,
Anlıyorum ki, bütün günahım,
Senin hâlik, benim mahlûk olmamdadır.
Bugün varım
Ve biliyorum ki, var oldukça indinde günahkârım.
Çünkü, rakı, şarap, kadın, eğlence
Gibi varlığımı yarayan şeylerin mürtekibi sence :
Günahkârdır.
Fakat, bütün bunların hepsi güzel,
Hepsi de zihura emel,
Hepsi yaşamak için lâzım.
Ne zaman bir damla şarapla ıslansa ağzım,
Ne zaman içimi çekse bir kadın,
Beni günahla beşiğinde salladın,
Günahsız dedin bir örnek yolladın :
Bıyıkları, dudaklarının üstüden kırılmış,
Sakalı, karanfil yağı kokulu,
Ve sonra,

Evet,

Ve sonra,

Sarığının arasında iki misvak sokulu,
Vekilin olan bu, mahalle imamı,
Kayde memurmuş gibi günahımı,
Defteri - âmalî, sunar :
- Bir günah daha var :
Anladım ki, neyi sevdimse, nekadar güzel şey varsa,
Hepsi günah .
Onunçün; ben de vekilinden eyledim ikrah !
Fakat, günahı da, mahlûku da sen yarattın.
Onun mayasına za'fı da, incizabı da sen kattın.
Taziya tut, tavşana, kaç !
Gözlerini bağla, yoluna bin çukur aç ,

Ve sonra bir ihtar :

— Dikkat, uçurum var !.

Bu güzel icad senin, buna eminim.

Lâkin, taksirat niçin yalnız benim ?.

Niçin yok suçda iştirakin !

Biraz o kürsüden in !

Beraber düşünelim.

Niçin mahkemede sen, hem müddei, hem hâkim !

Hani, yeşil cübbeli, sarı papuçlu,

Bir vekilin var ki, benden suçlu,

Ona sordum :

— Kadını gördüm, şarabı içtim, muterifim.

Fakat, kadında çeken, şaraptata mest eden kim ?!

Cevapsız kaldı bu sualım.

Ey benim Allahım. şimdi sana dönüyorum,

Şimdi sana soruyorum :

— Bunları halk etmeseydin,

Yahut, adına günah demeseydin sen,

Günahkâr olur muydum yine ben ? ? ? .

MÜNİR MELÂL

lin emniyet verici bir istikrar hava-
sı içinde geçirmesini sağlamak mec-
buriyetindeyiz. Bu suretle harp son-
rasının çetin zorluklarına mukave-
met edilerek 1929 senesinde acı
hatıralarla geçen günlerin bir defa
daha tekerrürüne imkân ve fırsat
verilmemiş olur.

Trabzon Vilâyetine ortalama
bir hesapla senede on milyon lira
temin eden fındık mahsulü kabuklu
olarak tımbul, sivri ve foşa diye üç
nevi içinde toplanabilir. Bunlardan
foşa cinsi müstesna olmak üzere
umumiyetle diğerleri piyasaya iç
olarak arz edilmektedir. Başlıbaşına
bir ihraç mahsulü olan fındıkları-
mız harp yıllarının hususi şartları
önünde dahilde de mühim nisbetler
de istihlak edilmeğe başlanmıştır.
Bilhassa son zamanlarda zeytinyağı
ile yağlı tohum fiyatlarının yüksek
bir hadde bulunması fındıktan istih-
sal olunan yağın kilosunu ikiyüz
kuruşa kadar çıkarmıştır. Umumi-
yetle iç fındıklardan züzde elli nis-
betinde yağ alınmakta ve bilhassa
tımbul yağlı fındıklarda bu nisbet
yüzde altmışın fevkine yükselmek-
tedir. Rafine edilmiş fındık yağı
kokusuz mükemmel bir lezzette ve
yüksek kalorili besleyici bir gıda
maddesidir. Ancak halen istiasal
mahallinde fındıktan yağ çıkarabi-
lecek imalâthaneler bile mevcut
değildir. Halbuki bu bölgede
hükûmetin himaye elini uzatmış
modern tesisatlı fabrikaları kurulma-
sı lâzımdır. Bu fabrikalardan alına-
cak fındıkyacağı ile tali maddelerin
devlet elile ordu ve yatılı mektep-
lere ve kısmen de serbest piyasada
istihlâki temin edildiği takdirde fın-
dığın istikbalî kurtulmuş olacaktır.
Bu suretle lüks bir madde olduğu
iddiasıyla hariçte nazlı müşterilerin
önünde boynu bükülen fındıkları-
mız dahildeki istihlâk pazarlarımız

da kuvvetli bir mevki almış bu-
lunacaktır.

Mevzuun bu kısmını daha fazla
genişletmeden kısaca ilâve edelim
ki, fındıklarımızdan asri vasıtalarla
ve sınaî bir işletme havası içinde
yağ istihsal edildiği takdirde bu
yağ sanayiinin mütemmim ve tâli
maddelerinden de istifade etmek
mümkün olacaktır. Ezcümle yağı
çekilen fındığın mühim bir kısmın-
dan peksimet ve bazı unlu madde-
ler imal etmek, kûspe olarak hay-
van yemi hazırlamak kabildir.

Bir kaç seneden beri fındık bölgesinde
faaliyette bulunan tarım satış Koope-
ratifleri Birliği kendisinden beklenen
randımanı henüz vermiş değildir.
Mühim bir yekûna balığ olan müs-
tahsil ortaklarını yalnız tanzim müba-
yaalariyle tatmin etmeğe çalışmakta-
dır. Kaldı ki bu tanzin işinde de
mühim nisbette bir âmil olamamak-
tadır. Bu itibarla iki bin senelik
mitelojik mazisi içinde efsaneleşen
bu sihrîkâr ağacın millî mahsulünü
değerlendirmek hususunda alınacak
müsbet ve verimli kararlara intizar
etmekte bulunan çalışan ve vefa-
kâr köylümüz elbette ki haklıdır.

B) Tütün :

Samsun civarından başlayarak
Çoruh mansabına kadar şerit ha-
linde uzayan fındık bölgesi Giresun
ile Trabzon arasında sıkışmış Pulat-
hane kazasına gelince burada bir
sıçrama yapmaktadır. İşte bu ara-
lıkta Türkiyenin nefis tütünleri is-
tihsal edilmektedir. Renk itibariy-
le bir altın sarısını andıran Trabzon
tütünü, ipek gibi tel tel olduğundan
katiyen toz yapmaz fevkalâde bir
yanma derecesine malik olan bu
tütünleri diğer mintakaların tütünle-
rine karıştırıp harman yapmak su-

retiyile koku, renk ve yanma husu-
sundaki imtiyazından istifade edi-
lir. İnhisar İdaresi Trabzon tütün-
lerini bazı mıntakaların mahsulünü
ıslâh etmek maksadiyle onların har-
manına karıştırmaktadır. Ve haki-
katen nesci çok ince olan Trabzon
tütününden yüzde on nisbetinde ka-
rıştırılmış harmanlardan yapılan si-
garalar hiç sönmeden yanmakta ve
tiryakileri memnun eden bir koku
neşretmektedir.

Hulâsa iyi tütünde aranılan ko-
ku, içim, nikotin vaziyeti ve renk,
saçak, yanma ve sigara randımanı
bulunmayan düşük kaliteli tütünler
Trabzon tütünü ile harman yapıla-
rak ıslâh edilir.

Ege mıntakasından sonra Trab-
zonun istihsal hacmi senede üç mil-
yon kiloyu aşmaktadır. Ancak bu
havalide hayvan gübresinin kâfi
miktarda bulunmaması ve oldukça
çok mebzûl miktarda avlandığın-
dan gübre olarak tütün tarlalarına
dökülen hamsi balığının son sene-
lerde denizden çıkarılamaması ve
bu harp dolayısıyla mahdut miktar-
da ithal olunan suni gübre fiyatla-
rının haddinden fazla pahalı oluşu
tütünlerin maliyet fiyatını bir hayli
yükseltmiştir.

Fındık bölgesinin ortasında bir
nazar boncuğu gibi çalışkanlığıyla
temayüz eden tütün müstahsili bu
halden oldukça muhtardır.

Doğu Karadenizin diğer vilâyet-
lerine nazaran istihsal maddelerinin
çeşitli olması bakımından, imtiyazlı
bir mevkide bulunan Trabzon her
sene tütün birkaç milyon lira te-
min etmek suretiyle şehrin ticarî
bünyesinde nisbî bir ferahlık husu-
le getirmektedir.

C) Fasulye ve Patates :

Trabzonun civar vilâyetlerle İs-
tanbula sevkettiği fasulye ve pata-
tes de oldukça mühim bir yekûna
balığ olmaktadır. Senelik fasulye
istihsalı vasatî beş milyon kilodan
aşağı düşmemektedir. Patates fasul-
ye ile muvazi bir istikamette yürür
ken şimdi onu çok geride bırakmış
tır. Kurak senelerde istihsal azal-
maktadır. Yağmurlu müsait hava-
larda senelik istihsal yirmi milyon
kiloyu bulmaktadır.

Doğu Karadenizde birkaç sene
denberi üzerinde ehemmiyetle duru-
lan soya fasulyesi istihsalı de mü-
temadiyen artmaktadır. Bilhassa
yağ istihsalı ile sınaî işlerde rağbet
gören Soya fasulyesi memleketin
mühim gelir kaynakları arasında
yer almağa başlamıştır.

Türkiyemizin eski ve tarihî bir
vilâyet merkezi olan Trabzonun ça-
lışkan ahalisi hiç bir tarafta ne boş
bir arazi ve hattâ ne de sökülme-
miş bir çalılık bırakmıştır. Bugün
bu bölgede işlenmemiş toprak yok-
tur. Nüfus kesafeti bakımından
memleketimizin en kalabalık yerle-
rinden birisi olan Trabzonun ziraa-
ta elverişli bütün topraklarında tek
sifi bir ziraat sistemine yaklaşan
bir faaliyet görülmektedir.

D) Sadeyağ :

Trabzon yağı her tarafta, bil-
hassa İstanbulda hususî kokusu,
rengi ve lezzeti ile meşhurdur. Eri-
tilmemiş olarak satışa arzolanup,
pilâv ve hamur işlerinde tercihan
kullanılmaktadır. Bilhassa Vakfike-
bir ve Tonya semtlerinde istihsal
olunan yağlar daha nefis ve daha
lezizdir. Trabzon için mühim bir
servet menbaı olabilen sadeyağının
bugünkü iptidai istihsal şekli de-
ğiş-

tirilmek suretiyle kalitesinin daha
ziyade yükselmesine ve istihsal mik-
tarının artırılmasına çalışılmak-
tadır.

E) Balıkyağı :

Onbeş sene önce kollektif şirket
halinde bir balıkyağı fabrikası Trab-
zonun Değirmendere mevkiinde fa-
aliyete geçmişti. Halen bu fabrika
makine aksamındaki noksanları ik-
mal edebilmek için yedek parça
tedarik edemediğinden işletileme-
mektedir. Fabrika faaliyette bulun-
duğu senelerde av yapma şansına
göre; yüz tondan beşyüz tona ka-
dar balıkyağı istihsal etmiştir.

Yunus balığı avı ve yağının is-
tihsalı Trabzon mıntakası için başlı
başına bir servettir. Ordudan Hopa
ya kadar birçok insan bu avla ge-
çinir. On bin tanesini bir arada sa-
ran igrup ancak bin ikiyüz tane av
yapabilmektedir. Altmış bin Yunus
balığının bir arada görüldüğü de-
vadır. Bunu tahmini mesaha ölçü
sü ile yapmaktadırlar.

Halen igruple Sürmenede av ya-
pılabiliyor. Diğer yerlerde tüfenk
kullanılmaktadır. Bir araya gelen
on bin yunus balığına atılan tüfenk
lerle ancak onbeş yirmi tane balık
vurulabiliyor. Diğerleri kaçıyor. Bi-
naenaleyh tüfenkle yapılan avlar
büyük zararlar vermektedir.

Bugün bu igrup bin liraya mal
olmaktadır. Oldukça pahalıya mal
oluyorsa da igrup usuliyile yunus
balığı avı tüfenge nazaran da-
ha zararsız ve miktar itibariyle çok
daha fazla av yapabildiğinden bu
usul şayanı tercihtir. Eğer bugün
tüfenkle yapılan yunus balığı avı
yerine igruple bu av yapıldığı ak-
dirde istihsal onbeş misli artabilir.
Ve böyle bir teşebbüs boş geçen

seneleri doldurur. Bu av meslek
adamlarını devamlı olarak geçindi-
rici, doyurucu, teminatlı bir sa-
nattır.

Yunus balığının bir tanesinin
ağırlığı beş kilodan altmış kiloya
kadar gelmektedir. Ancak yağ is-
tihsal edileni yirmi kilodan ibaret-
tir. Diğer işe yaramayan kısım güb-
re olarak ve tanesi, mevsimine gö-
re yüz kuruşa kadar satılabilmek-
tedir. Bu balığın derisinden iskar-
pin yüzü de imal ediliyor. Derinin
üç buçuk milimeetre kalınlığı var-
dır. Islak halinde kilosu 50 — 60
kuruş arasında satılmaktadır.

Balık yağının istihsal şekli ya-
zın birkaç gün, kışın on gün kadar
avlandıktan sonra saklanan yunus
balığı yüzölmeğe başlanır. Ve işe
yaramayan kısmı ayrılır. Bu etler
dört yüz kilo kadar yağ istihsal
edilebilen büyük bakır kazanlarda
eritilir. Kazanda kalan posalar yüz
de on farkeder. Bunun da yağın
almak için tam erime işi beklenir.
Ancak posa yağlarının diğerlerine
karışmasıyla yağ kırmızı bir renk
alır. Bu vaziyet yağın kalitesini
düşürür. Halbuki bu iptidai şekil-
den daha fennî bir surette fabrika
istihsal edilen yağlarda ikinci dere-
cede itibar gören bu kırmızılık ol-
maz.

Trabzonun ekonomik bünyesi
içinde mutalâa edilen balık yağı bu
gün istenilen rendımanı vermekten
malesef uzaktır. Gerek av şekli, ge-
rekse yağ istihsalı çok iptidai va-
sıtalara yapılmaktadır. Halbuki ba-
lık ekonomisi üzerinde ekemmiyetle
durulması lâzımgelen ve bir çok
yabancı milletlerin döviz kaynağını
teşkil eden bir mevzudur. Bizde bu
millî ervet kısmen denizde yatmak

ta, kısmen de teşkilâtsızlık, vasıtasızlık, sermayesizlik ve porselen ki fayetsizliği yüzünden heder olmak tadır.

Kültür :

Kültür itibarıyla Trabzon civar vilâyetlerin fikir hareketlerini temsil eden mühim bir vilâyet merkezidir. İdadî ve Sultanî devirlerini yaşayan eski binanın yıkılan enkazı üzerinde; Atatürk inkılâbının isriyle ve bizzat Büyük Atanın işaretleriyle tesis edilmiş bulunan Lise binası, Trabzon şehrinin en hakim noktasında bir bayrak gibi dalgalanmaktadır.

Bu irfan ocağının hemen yanı başında kurulan muazzam hastanesi ise doğunun bu tarihi şehrini bir sıhhat uğrağı haline getirmiştir. Diğer taraftan Ebedî Şef Atatürk, bütün vilâyetlerimizde tamamlanmasını candan temenni ettiğimiz şehre

getirilen iyi su ile Trabzonluların hayatıyet unsurunu teşkil eden üçün cü vediasını doğunun bu mümtaz şehrine bahşetmiş oldular.

Bitmek üzere olan bu kanlı savaşın sonunda Trabzonun ekonomik ufkunun genişleyip ferahlandırıcı bir duruma gireceğini ümit etmekteyiz. Bilhassa Cümhuriyet Hükûmetimizin güzel kararlarıyla filiyata intikal ettirilmiş bulunan Liman, Demiryolu inşaatı ile sanayi işlerine mütedair teşebbüslere girişilmesi, bu mevrnda bütün talî şubeleriyle et sanayiinin tesisi, Trabzonu büyük tarihî ile Trabzon yapacak ve Trabzonluları mes'ut ve bahtiyar edecektir.

Sait Bilâl Çakıroğlu

Sevgiliyi Tavaf

Senin hayatın benden, bence, daha azizdi.
Sönmüş gözlerin bile mehtaptaki bir izdi.
Mukadderat bu ise, ona ben asla kanmam;
Ben yaşarken sen öldün; işte buna inanmam.

Saadet vadederken göçüp gittin vakitsiz.
Ruhuma çöktü hazan, Yarap! her taraf ıssız.
Hayatımı zehrettin; âma oldum artık ben.
Görecekti gözlerim, ilham alsaydı senden.

Böyle yaşamak artık berziyor bir rüyaya;
Seni şimdi hayalde, yükselttim ben semaya.
İşte orada esrar, oradadır hakikat;
Herşey yalan dünyada hattâ fanî tabiat .

Aşkın ebedî kalıp hayatımla sönecek.
Senin türbeni kalbim, nurdan ağla örecek.
İşte geliyorum; al, sar, kucakla, öp beni.
Yaşamak mümkün değil, terkedemem ben seni.

Kapandı makberine; gönlüm dolu hicranla.
Boyandı bütün âfak, senin için al kanla.
Döksün sema nurundan, bir katre şu mezara;
Silinmez ebediyyen ruhumdaki o yara...

TEMEL ŞÜKRÜ DOĞRU

Sun'î Gübre

Ziraat Vekâleti Türkiye Ziraat Donatım Kurumunun
Sun'î Gübre Tevzii Münasebeti'ye ...

I

Yazan : SIRRI TARANCI

Bu makaleyi onaltı yıl sonra vazife ile yeni geldiğim memleketimde mesleğim ve alâkam dolayısiyle yaptığım tetkik ve müşahedeler neticesi ve belki hemşerilerime bir parça faydalı olabilirim ümit ve gayesiyle kaleme aldım.

Buraya gelirken ve geldikten sonra arkadaşlarımdan, tanıdıklarımdan ve nihayet hakiki zürrain kendisinden sun'î gübre (kimyevi gübre) mevzulu çok mühim ve hayati bir dert dinlemiş ve müşahade etmiştim.

Eskiden bu muhitin bildiğim eşsiz ve rakipsiz bereket âmili.. insanlarına olduğu gibi tarla mahsullerine de gıda olmaya yetişen hamsisi artık bulunmaz bir meta olmuş, onun yerine senelerce usulsüz, imkânsızlıklar yüzünden de olsa metotsuz ziraat yüzünden fakirleşmiş, zayıf kalmış ve bitki üretme

kabiliyeti azalmış topraklara yabancı ve tabii olmayan gıda maddeleri temini zarureti baş göstermiş.

Senelerden beri bulana, temin edebilene ve parası çok olana, bu kimyasal gübreler ziraat için bitki besleme vasıtası olmuş, bu yüzden çok miktarda para kazananlar, yeni ve taze bir ticaret mevzuu bulanlar olmuş olsun... Memlekete yeni ziraat gıdalanması sistemi lâzımdır. Hayvan gübresi ve diğer tabii gübreler bu günkü ziraat genişlemesinde ihtiyaca kâfi gelecek durumda değildir.

Memleketimizde yeni yeni ticaret mevzuları belirmesi iktisadi kalkınmamıza hizmet edecektir.. Fakat bu ticarete, yani mevzuu itibarıyla yalnız köylü ve çiftçiye hitap eden ve bilhassa bu muhitin esasen mahdud ziraat çerçevesi içinde se-

nelerin fakirleştirip ezdiği ve yıpratıldığı arazi kıtlığı, geçim ve ferahlık imkânsızlıkları içinde bunalttığı köylü ve çiftçisine hitap eden bu yeni ticaret mevzuunda itidal ile kazanmaya ve çiftçiye büsbütün yere yıkmıyacak şekilde faydalanmağa çalışmak icap etmektedir.

100 kiloluk bir sun'î gübre çuvalının 200-240 liraya satıldığını duydum da içim sızladı. Acaba bu iş başka bir şekilde düzenlenemez mi?

Meselâ : Küçük bir kooperatif kurularak Karabükten gübre temin edilerek ve hükümetimizin de himayesinden istifade ederek daha müsait ve ucuz şartlarla gübre temin ve tevzii mümkün olamaz mı? diye düşünürken...

Devletimizin ve hükümetimizin kutsal ve mübarek elini Ziraat Vekâleti donatım kurumu marifetiyle buraya da, bu yurt parçasına da vebu mevzuda da uzatmakta geçikmediğini öğrenmiş ve sevinmiştik...

Bu mühim, hayati ve oldukça güç işte bu bir hamlelik teşebbüsle halledilivermişti. Bugün kurum Trabzonda bir satış memurluğu ihdas etmiş ve kısa zamanda hemen bu muhitin bütün ihtiyacına yetecek gübre istokunu temin ederek tevziata başlamış ve bunu ikmal eder bir duruma da geçmiş bulunmaktadır. Hem de eski senelere nisbetle kıyas edilemeyecek olan bir ucuzlukla.. Yüz kiloluk bir çuvalını almış — almış beş liraya vermek suretiyle.. Üstelik bu tevziatta büyük bir kolaylık da gösterilmektedir.. Ve zürraa borç olarak gübre veri-

lerek tütünlerinin satışlarında tahsil edilmektedir.

Makalenin mevzuunu izah ve tebarüz ettirmekten ibaret olan bu birinci kısmını burada bitirirken bu muhitin çok mühim ve hayati derdini bu derece seri ve realist bir hamle ile halletmesini bilen ve halleden devletimizin nurlu ve mübarek elini öpmeyi kendime bir borç sayarım.

II

Kurum bu muhite Karabük sun'î gübre fabrikalarında istihsal edilen amonyum sulfat ve süper fosfat gübrelerini tahsis etmiştir ki, bu tahsis benim kendi görüş ve kanaatime göre de yerinde olmuştur..

Zira :

Bu muhit toprakları senelerden beri gübresiz, bakımsız ve metotsuz (usulsuz ki, bundan kast hiç bir münavebeye tabi olmadan senelerce üstüste yorucu bir ziraat tathikatıdır.) Ziraat yüzünden hemen hemen kısırlaşmış toprakları için bu biri kuvvet ve gıda müvellidi, diğeri hem kuvvet ve gıda temin ettiği gibi hem de toprağı ıslâh ve takviye edici gübreler mutlaka faydalı olacaktır. Fakat bu gübrelerin her ikisinin birden kullanılması zaruridir. Halbuki zürraimiz bu gübrelerden yalnız birisine (amonyum sulfat) a itibar etmekte, diğerini (süper fosfat) ı istememektedir. Ve bu isteksizliklerini izah ederken, amonyum sulfatın iyi ve faydalı bir gübre olduğunu, süper fosfatın ise hiçbir faydası olmayan, boşuna paraya verilen kireçten başka birşey olmadığını, mecburen aldıklarını, fakat tarlaya serpmeyip evlerine badana yaptıklarını bile söyleyenler oluyor.

Halbuki vaziyet tamamıyla bunun aksine ve tersine olabilir. Ancak, filhakika amonyum sulfat kat'i tesirli, kolay fayda temin eden ve zürrai yaptığı işe tezden şahadete çağıran bir gübredir. Fakat sun'i gübrelerin bilgisiz ve usulsüz kullanılmalarında faydaları kadar zararları aldıklarını da yine bilmek lâzımdır.

Sun'i gübreler topraklara mutlaka bir usul ve bilgi altında verilebilir. Evvelâ topraklar tahlil edilir. Kimyevî durumları ve terkipleri anlaşılır. Toprak zerrecilerinin kumlu, killi, kireçli, çakıllı veya ağır olduğu tetkik edilir. Yapılan ziraat da dikkate alınarak toprakta eksik olan gıda maddelerinin takviye ve çoğaltılması için ve aynı zamanda toprağın iyi vasıflarını da bozmayacak şekilde gübre verilir.

Yaptığım tetkik ve müşahadele re göre diyebilirim ki: Gıdalanmak dolayısıyla ve toprağı gıda maddesi bakımından takviye etmek gayesiyle amonyum sulfat bu muhit için elzem bir gübre ise de, hem bu muhitin bilhassa tütün ziraatı için hakikî gübresi bu olamaz, hem de yalnız olarak kullanılmasına katıyen cevaz verilemez.

Zira :

Amonyum Sulfat

Bitkiye bol azot temin eden amonyaklı bir gübredir. Ancak yalnız bu gübre kullanılan topraklarda :

A — Yetişen tütün, zürrainın da bildiği gibi: Eskisi gibi kuvyetli, elastiki, mukavim ve sıralı oluyor. Bilâkis gevrek, zayıf ve da marlı düşüyor.

B — Bu gübre ile uzun zaman gübrelenen topraklarda fasulye yetiştirmediğini köylü ve zürra da müşahade etmiştir.

C — Çok mühim olarak zürrain bilmesi lâzımdır ki, amonyum sulfat amonyaklı bir gübredir. Bu gübrenin amonyağındaki azottan bitki istifade eder. Yalnız bu amonyak toprakta mevcut olan bir takım mikroplar, bakteriler (nitrification bakterileri) tarafından parçalanarak azotiyetler kaline geçerse bitki bundan istifade eder. Bunlar olmazsa bitki bu gübreden istifade edemez.

Bu mikroplar ise ekşi ve ağır topraklarda bulunmaz. İşte yalnız olarak kullanılan amonyum sulfat aynı zamanda toprağı hamızileştirir. (Ekşileştirir.) Bu faydalı ve mutlaka bulunması lâzım mikrolarda böyle topraklarda barınamaz, ya sayamaz olurlar.

İşte bir müddet sonra yalnız amonyum sulfat verilen topraklarda zürra görecektir ki artık amonyum sulfat da bir fayda temin etmiyor.

D — Amonyum sulfatın bu toprağı ekşilendirme hassasının önüne onunla birlikte süper fosfat vermek suretiyle geçilebilir. Esasen Avrupa da amonyum sulfatı süper fosfatla karıştırarak ve amonyaklı süper fosfat ismi altında satar ve çiftçiye toprağı attırırlar. Bu takdirde hem amonyum sulfatın muhtemel fena tesirleri önlenmiş ve hem de bundan yapılacak istifade daha çok artmış olur.

Esasen süper fosfotta besleyici ve amonyum sulfattan daha başka maddeler taşıyan bir gübre olduğundan istifadenin daha fazla olacağına şüphe edilemez.

Şu halde zürrainımızın bilgisi ve daha doğrusu bir bilgiye istinat etmeyen tahmini hilâfına amonyum sulfatın yalnız olarak verilmesinde faydası kadar zararı da vardır. Bir müddet sonra ise bu faydası silinerek yalnız zararı vardır, demek lâzım gelecektir.

Amonyum sulfat hangi topraklara.. Nasıl ve ne zaman verilebilir.

A — Toprağın azotca fakir olduğu bilindiği takdirde verilir.

B — Ratıp, ağır ve kireçce fakir topraklara hiç verilmez. Zira fayda yerine zarar verir.

C — Pek kurak ve kumlu topraklara ilkbaharda, yerler yaş iken verilebilir.

D — Kireçli zengin topraklara verildiğinde derhal tırmıkla toprağı gömmek lâzımdır.

E — Patates için patates ekimi zamanında, tütün için de fide dikimi sırasında, ancak yerler yaş iken verilir.

SÜPER FOSFAT :

Fosfor ve kireçce zengin bir gübredir. Bu gübrede kat'i ve garantili tesire malik bir gübredir. Bol miktarda kullanılmasında mahzur yoktur. En çok faydası kireci az, ağırca ve ratıp topraklarda görülür. Bu toprakları aynı zamanda ıslâh da eder. Bu gübre ile gübrelenen topraklarda ekşilik azalır. Ve amonyum sulfatın amonyağının parçalanarak bitkiye faydalı olabilmesi için lüzumu olan bakterilerin yaşamasına ve fazla faaliyet göstermesine yardım eder.

İşte amonyum sulfatla birlikte süper fosfat da kullanılırsa hem amonyum sulfattan gıdalanma bakımından edilecek istifade çoğalır,

hem süper fosfatın gıdalandırma hassasından faydalandırılmış olur, hem de toprağı ıslâh edici hassasıyla zamanla bu muhit topraklarının usulsüz, bakımsız ve bilgisiz ziraat ve aynı zamanda yalnız amonyum sulfat kullanılması yüzünden düştüğü bugünkü kötü durum ve hal, az çok ıslâh edilmiş ve onarılmış olur.

Hattâ süper fosfat için faydasız, lüzumsuz ve kireçten ibaret bir maddedir, diyen zürralarımıza peşinen şu cevabı verelim ki: Sen toprağına amonyum sulfat serptiğin müddetçe değil; süper fosfat, hattâ mümkünse bir parça da hakikî kireç atsan çok yerinde bir hareket yapmış olursun.

Bilhassa bir miktar ağır, ratıp ve killi olan topraklara ve bahçe tarlalarına, süper fosfat pek zayıf ve kumlu olmıyan her türlü toprağı verilebilir. Yalnız süper fosfatı patates ve tütün için de ekim ve fide dikiminden bir hafta kadar evvel vermek ve tırmıkla toprağı gömmek lâzımdır.

Şunu bilhassa kaydedelim ki, bu muhitte patates yerine tütün; tütünü kaldırıp yerine fasulye ekmek suretiyle yerinden bir iki mahsul almak isteyenler kendilerini amonyum sulfatla birlikte mutlaka süper fosfatta kullanılmıya mecbur saymalıdırlar.

GÜBRELERİN KULLANILMASI HUSUSUNA GELİNCE

Gübrelerin kullanılmasında en fazla dikkat edilecek noktalar şunlardır :

1 — Gübrelerin tarlanın her

tarafına müsavi surette serpilmesi lâzımdır. Bunun için gübre bir misli kadar elenmiş kuru toprak veya kumla karıştırılarak çoğaltılır ve öyle serpilir.

2 — Elle serpmelerde elde yara, bere bulunmamasına dikkat etmelidir.

3 — Rüzgârlı havalarda ve toprak kuru iken tarlaya sun'î gübre serpilmez.

4 — Gübreyi serpmeyi müteakip onu tırmıkla toprağa gömmek kuvvetinden azamî istifade etmek bakımından faydalı olur.

5 — Tarlanın dönümüne (dekarına) ekilecek gübre miktarı :

Ağırca, ratıp ve kuvvetli topraklarda : Amonyum sulfattan 20-30 kilo. Süker fosfattan 40-50 kilo.

Hafif, kumlu, kireçli topraklara : Amonyum sulfattan 40-50, süper fosfattan 20-30 olarak verilir.

6 — Ve nihayet asıl olan, zürra tarlasının ne halde ve ne durumda bulunduğunu bilmeli ve toprağının ihtiyacı olan maddeleri verecek gübreyi kullanmalıdır.

Zira : Toprakta bol olarak mevcut bir maddeyi tekrar vermenin fuzulî masraftan başka bir faydası olmayacağı gibi nebatın muhtaç bulunduğu, fakat toprakta bulunmayan maddeyi vermedikçe de diğer maddeleri ne derece toprağa doldurursak bir fayda sağlanmış olmaz.

Makalemi burada bitirirken zürra bir nasihat değil de ancak şu ciheti aydınlatmak isterim ki, devlet ve hükümet, halkın ve memleket zürrainin istifadesi için her fedakârlığı göze almaktan çekinmemektedir. Deuletin teşkilâtında ise gübrenin ne olduğunu, nasıl kullanılacağını, nerelere, hangi gübreden, ne miktar verileceğini çok iyi bilen ve hesap eden bilginleri vardır. Hükümetimize itimat ederek nasıl onu her yasa ve buyruğuna candan hizmete koşuyorsak onun tavsiye ve öğütlerine de aynı itimadla göstermek ve tatbik etmek mutlaka istifademizi mucip olacaktır. Bu cihetle devletin toprağımıza amonyum sulfatla birlikte süper fosfatı da gönderip serptirmek istemesi bilmeli ve inanmalıyız ki bizim menfaatımız içindir. O halde hiç tereddüt etmeden ve belki tüccarlar tarafından geldiğini tahmin ettiğimmenfi propağandalara kulak asmadan verilen gübreleri olduğu gibi ve verilen miktarlarda seve seve serpelim. Mutlaka kâr edecek ve istifade göreceğiz.

İnhisarlar Tütün Eksperti
Sırrı Tarancı

26

hikâye S A A T DURUNCA.

Yazan : İbrahim Örs

Sanatoryum, ânî bir gürültü ve bunu müteakip bir çılgılla sarsıldı. Hemşireler, hizmetçiler, doktorlar büyük bir heyecan ve telessla sesin çıktığı odaya koşuştular. Ak saçlı, ihtiyar bir kadın, karyolada upuzun yatan bir çocuğun üzerine kapanmış ağlıyordu :

— Ah, yavrum... Seni bu saat öldürdüm. O durmasa idi senin kalbin de atmaz mı olacaktı ?

O sırada odadakilerin, yerde dağılı bir halde bulunan saat parçalarına takılan gözleri hayretten büyümüşdü...

* * *

Köyün 'o zavallı ailesinin üzeri ne bir baykuş meş'umluğu ile üşüşen 'verem', annesini ve babasını götürdükten sonra, 'daha on yaşı'nda iken küçük Ahmedî de pençesine takmakta gecikmemişti. Çocuk, günden güne soluyor, eriyordu. Se-

vimli çehresinde renk, mavi gözlerinde fer, ince bacaklarında kuvvet kalmamıştı.

Çocuğun bu hali, ona yetim ve öksüzlüğünü hissettirmemek için çırpanan büyük annesinin gözünden kaçmıyordu. Lâkin şuna buna hızı met etmekle, şunun bunun çamaşırını yıkamakla boğaz dertlerini mi sağliylacak, çocuğun sıhhati ile mi uğrakşacaktı ? Bununla beraber yemekten kısmış, giymekten kısmış Ahmedî şehre götürerek bir iki doktora göstermişti. Daha fazlası da gelmiyordu elinden.

Bir gün, köyde, Ahmedî seven, onu acıyan bir hatun büyük anneye dedi ki :

— Delirdin mi sen gari ? Nur topu gibi torununu mezara mı gömeceksin ? Bunun bir çaresine bak artık !

İhtiyar büyük anne, derinden bir 'ah...' çekerek cevap verdi :

— Söyle de yapayım gardaş. Vaziyetimi bileysun...

— Yavrucağı İstanbula gönder.

— Ne ? Ne ? İstanbula mı ? İyi ama o parayı nerde bulayım ?

— Du bakayım aklıma bişe geldi : Benim ihtiyar, muhtarın iyi arkadaşısındır. Onnan görüşsün de senin için köyden biraz para toplasın.

— Hani gardaş öyle bişe yap-san...

Bu teşebbüs gerçekten iyi bir netice verdi. Önde muhtar olduğu halde, hamiyetli köy ahalisinin yardımı ile epeyce bir para toplandı. Ve büyük anne ile torun İstanbul yolunu tuttular. Bütün ömürleri köyün daracık muhiti içinde geçiren bu iki köylüye İstanbul çok tuhaf gelmişti. Vızır vızır işleyen otomobillere, dan dan diye yürüyen tramvaylara, göklere yükselen apartmanlara bakıyorlardı da hayretten dudaklarını ısırtıyorlardı.

Büyük anne Ahmedî bir sanatoryuma yatırdı. Fakat kendisi ne yapacaktı ? Bir evlât gibi bağrına basarak bu yaşa getirdiği Ahmedinden nasıl ayrılacaktı ? Yalvardı, yakardı, nihayet hizmet edici olarak sanatoryumda, daha doğrusu torunun yanında kalmağa muvafık oldu.

Büyük anne bir gün çarşıda gezerken bir saatçi vitrininin önünde durdu. Çekici güzellikleriyle hoşuna giden, içini gıcıklayan saatlerden bir tane de Ahmede almak istedi. Fiyatını ucuz buldu, aldı. Bu, etrafını renkli bir camın çerçevesinde küçük bir masa saati idi.

Ahmede :

— Bak oğlum sana ne aldım.

Deyince, çocuk, sevincinden derhal yatağından zıpladı. Saati

eline aldı, sevdi, okşadı, optu. Ve sevinç, minnet okunan gözleriyle ihtiyar kadına bakarak :

— Büyük anne dedi, bu saati bana aldın değil mi ?

Büyük anne saati kurdu, çocuğun başucundaki masanın üzerine koydu ve ilâve etti :

— Sana aldım ama sakın eline alıp kurayım oynayayım deme. Bozulur sonra...

Saat Ahmed için bulunmaz bir eğlence olmuştu artık. Hayatında ilk eefa gördüğü — kendi tabiriyle — «cicili bucili» saatten gözlerini ayırmıyordu hiç. Fasilasız «tik tak» larını saymaktan, yelkovanının, akrebinin dönüşlerini seyretmekten derin bir zevk alıyordu. Saatler geçti... Ahmedin sabrı tükenmişti artık. Saati eline aldı, bir iyice kurdu, yerine koydu. Saati kurmağa gelen büyük annesi, zembereğinin boşanmamış olduğunu görünce şaşıtı. Ahmede büyük bir kızgınlıkla saati kurup kurmadığını sorunca o, korkudan inkâr etti :

Yok, vallaha yok büyüük anne.

Günler hep böylece geçiyordu. Küçük Ahmed büyük annesinin bulunmadığı sıralarda saati bir iyice kuruyor, ihtiyar kadın bir şey sorunca «haberim yok» cevabını veriyordu. Büyük annenin içine bir vehim girmişti artık : «Bu saat haf talık galiba» diyordu. «Lâkin haftta geçti, yine saat — Ahmedin kuruşundan dolayı — durmak bilmedi. Bir gün muzip çocuk saati kurmağa unutmuştu. Saat durdu... Büyük anne hesap etti : 15 gün... Ve şu hükmü verdi : «Bu saat onbeş günlüktür.»

Bunu sanatoryumda söylemediği kimse kalmamıştı ve inandırmıştı bile. Ahmede ;

— Bak sana onbeş günlük bir saat aldım, diyordu.

Ahmed için için gülüyor, birşey diyemiyordu. Çünkü korkuyordu büyük annesinden.

Büyük anne her odaya girişinde, yatakta yüzükoyun uzanmış bu mahut saatin seyrine koyulmuş görürdü torununu. Bazı defa çocuğun saate karşı bu sonsuz meyli karşısında, onu şakadan «Bu saati satacağım artık» diye korkuttuğu zaman aldığı cevap şu olurdu :

— Sakın ha büyük anne... Ben neyle eğlenirim sonra ? O olmasa ben ölürüm sankim !

Günler, hep ve daima Ahmedin saati kuruşu ile geçiyordu. Ahmed bunu kendisine bir iş addetmiş bulunuyordu. Fakat... Evet, fakat bir hafta kadar sonra Ahmed buharanlar geçirmeğe başladı. Ateşi arttı, benzi soldu, takattan düştü. Ve artık saatle meşgul olacak kuvveti kendinde bulamadı.

Büyük anne, başının ucundan ayrılmıyarak, doktorun tavsiyesi üzerine saatle ona bir takım ilâçlar veriyordu. Hasta çocuk, ölümle pen

çeleşen bu dakikalarda bile saatini hatırlamaktan kendini menedemedi. Ve sordu :

— Büyük anne saatim kaç ?

İhtiyar kadın mahzun gözlerini saate çevirdi. Ne görse beğenirsiniz, saat durmuş...

— Saatin durmuş, dedi. Yavrum.

Ve, onbeş günlük dediği saatin bir hafta üzerine nasıl olup da durduğu düşüncesine daldı.

Tam bu sırada küçük Ahmedin dudakları oynadı :

— Durdu mu büyük anne ?

«Kurmağa takatım yoktu.» diye cektî, diyemedi. Çünkü boğazında birşey düğmlenmişti. Derin bir ah çekti ve emanetini verdi.

Büyük anne şaşkına dönmüştü. Bir ona, bir saate baktı, derhal aldığı gibi yere fırlattı. Ve zavallı Ahmedin üzerine kapanarak ağlamaya başladı :

— Ah yavrum... Seni bu saat öldürdü. O durunca senin kalbin de atmaz mı olacaktı ?...

İbrahim Örs

Temsil Kolu tarafından bir müsamere tertip edilmiş, bu müsamereden üç defada bin beşyüz yurddaş faydalanmıştır.

Anadan doğma kör olan ve İzmir (Körler ve Sağırılar Okulu) ndan mezun bulunan Mehmet Başer'e kemanla bir konser verdirilmiş ve ayrıca Güzel Sanatlar Kolu mensupları tarafından mahallî sazlarla türkzler yayınlanmıştır.

Temsil ve Güzel Sanatlar Kolları tarafından ortaklama bir müsamere verilmiş ve bu müsamereden iki gece binden fazla yurddaş faydalanmıştır.

Temsil ve Güzel Sanatlar Kolları tarafından Akçaabada bir gezi yapılmış ve bu gezi münasebetiyle Akçaabat Halkevinde yine ortaklama bir müsamere verilmiştir.

Toprak kanununun kabulü münasebetiyle Halkevimizin önünde büyük bir tören yapılmış, konunun ehemmiye-

tini tebarüz ettiren söylevler verilmiş ve broşürler dağıtılmıştır. Bundan sonra törende hazır bulunan köylülerimiz davul ve zurnalarla eğlencelere başlamışlar , horonlar oynamışlardır.

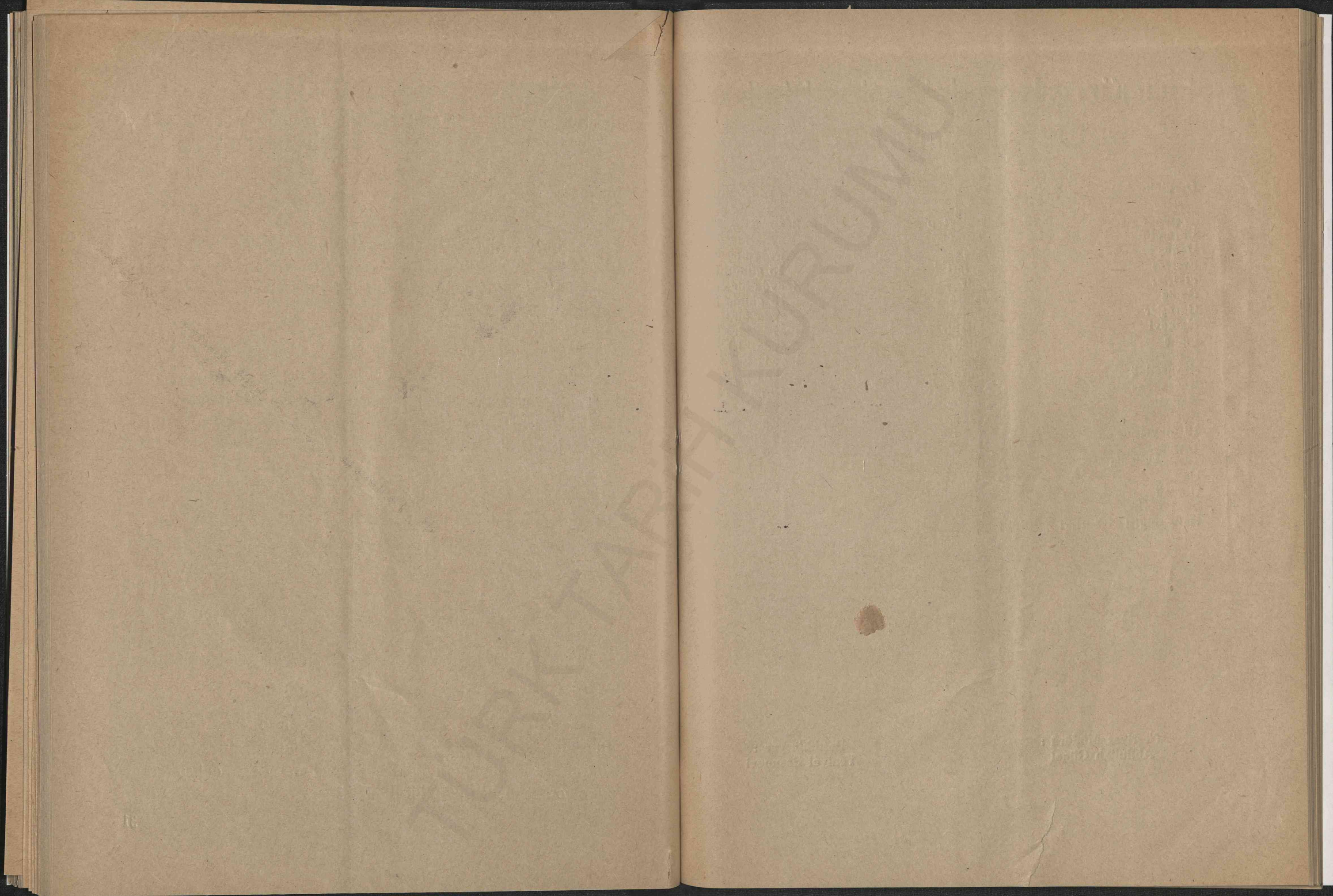
İngiliz kültür heyetinden Mister Davis tarafından (Modern Tiyatro) konusu üzerinde bir konferans verilmiş ve bu konferans aydın bir kalabalık tarafından ilgi ile dinlenmiştir.

Büyük bir tören yapılmak suretiyle yıldönümü kutlanan Lozan gününde yazarlarımızdan Mazhar Âren tarafından günün ehemmiyetini tebarüz ettiren bir söylev verilmiş ve bu söylev törene iştirâk eden kalabalık bir halk kitlesi tarafından ilgi ile dinlenmiştir.

Misafir olarak şehrimizde bulunan Radyo Gazetesi'nin sevimli şahsiyeti Nurettin Artam Halkevizde Trabzonlularla bir görüşme yapmış ve bu görüşme pek samimî bir hava içinde cereyan etmiştir.

Bir aralık şehrimizde çoğaldığı görülen uyuz hastalığının önlenmesi için Sosyal Yardım kolumuz tarafından sekiz teneke ilâç yaptırılmış ve muhtaç kimselere dağıtılmıştır. Ayrıca 143 hastanın reçetesi yapılmıştır.

Evimiz kitap yerine 1800 yurddaş devam etmiş ve muhtelif eserlerle gazete ve dergiler okunmuştur. Ayrıca evlerinde ışık olmayan fakir öğrencilere ders çalışmalarını için salonlar açık bulundurulmuştur.

Bugün çıkmakta olan Halke- vi Dergilerinin Listesi

Derginin Adı

Çıkanran Halkevi

Kaç günde bir çıktığı

Taşpınar
Cumlu
Şuş
İyeş
İrler
İdiz
İrüşler
Halkevi
İnç
İn
İracadağ
İaelmas
İnak
İya
İlayıs
İınar
İ Akdeniz
İdağ
İni Türk
İnk Bilgisi Haberleri

Gaziantep
Çorum
Kars
Kayseri
İzmir
Manisa
Adana
Eskişehir
Denizli
Trabzon
Diyarbakır
Zonguldak
Balıkesir
Konya
Samsun
Afyon
Antalya
İsparta
Bursa
Eminönü
Eminönü

2 ayda bir
ayda bir
ayda bir
15 günde bir
2 ayda bir
15 günde bir
ayda bir
ayda bir
ayda bir
2 ayda bir
ayda bir
15 günde bir
ayda bir
15 günde bir
15 günde bir
ayda bir
ayda bir
ayda bir
ayda bir
ayda bir
ayda bir

Neşriyat Müdürü :
Abdullah Günel

Basıldığı yer :
Yeniyol Basımevi